

# کتاب‌ماه

## کلیات

۱۳۹

### اطلاعات، ارتباطات و دانش‌شناسی

ماهنامه تخصصی نقد و بررسی کتاب  
سال دوازدهم / شماره هفتم / تیر ۱۳۸۸ / قیمت ۱۲۰۰ تومان

- معیارهای کارشناسی در جمع‌آوری و حفاظت از مخطوطات
- تحلیل استنادی در ارزیابی پژوهش / سید ابراهیم عمرانی
- نگهداری منابع دیداری - شنیداری: نوآرهای مغناطیسی / گیتی کاوه
- از انتخاب موضوع تا چاپ‌سپاری / مهدی محمدی
- ابر داده برای مدیریت و بازیابی اطلاعات / عبدالباقر امانی
- یکپارچه سازی نظام‌های اطلاعات جغرافیایی در خدمات کتابخانه / حمید کشاورز
- شکوفایی نخستین نشریات فارسی چاپ افغانستان / معین‌الدین محرابی
- مروری بر وضعیت ایران در پایگاه‌های استنادی «مؤسسه اطلاعات علمی» / دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی
- معادل‌گزینی، ترجمه و آشفتگی زبان فارسی در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی / دکتر حمیدرضا جمالی مهمونی

به همراه لوح فشرده  
فهرست کتاب‌های منتشر شده خرداد ۱۳۸۸



صاحب امتیاز: خانه کتاب

سرمدیبر: داریوش مطلبی

معاون سردیبر: مهدی علیپور حافظی

هیئت تحریریه:

دکتر عباس حزی، دکتر یونس شکرخواه، دکتر فریده عصاره،

دکتر حبیب‌الله عظیمی، دکتر علامرضا فدایی عراقی

مشاوران علمی:

فریبا افکاری، دکتر محمد حسن زاده، ابراهیم عمرانی،

دکتر عباس گیلوری، دکتر مهدی محسنیان‌راد،

دکتر نورالله مرادی، دکتر یزدان منصوریان

مدیر داخلی: یلدا سیف

بخش خبر: شهیمه السادات حسینی

ویراستار: علی باکر

چکیده انگلیسی: علیرضا اسفندیاری مقدم

طراح و گرافیک: علیرضا کرمی

ناظر چاپ: رحمان کیانی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

سازمان چاپ و انتشارات

مستول بخش اشتراک و توزیع: بهمن محبی

تلفن بخش اشتراک و توزیع: ۸۸۳۱۸۶۵۳

نشانی: تهران، خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین، شماره ۱۰۸۰

صندوق پستی: ۳۱۳ - ۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۹۶۲۰۵

دورنگار: ۶۶۳۱۵۳۶۰

پست الکترونیکی: koliyat@ketab.org.ir

kol1383@yahoo.com

matlabi@ketab.org.ir

www.kolliyat.blogfa.com

ISSN:1735-6741

«کتاب ماه کلیات»، نشریه‌ای است که با هدف اطلاع‌رسانی و نقد و بررسی کتاب و کمک به ارتباط خلاق بین پدیدآورندگان، ناشران، کتابداران، کتابخوانان و دیگر فعالان عرصه نشر و فرهنگ کشور، از سوی «خانه کتاب» به صورت ماهانه منتشر می‌شود.

«کتاب ماه کلیات» با توجه به رده بندی دهدهی دیویی به نقد و بررسی کتاب‌های علوم کتابداری، اطلاع‌رسانی، روزنامه‌نگاری، نسخ خطی، رایانه، دایره‌المعارف و فهرست‌ها، لغت‌نامه و فرهنگ‌نامه، کتاب‌شناسی و دانش‌نامه می‌پردازد. همچنین همراه فهرست کامل انتشارات ماه پیشین در حوزه کلیات که با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انتشار یافته و در نظام اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» وارد شده‌است، براساس رده‌بندی دهدهی دیویی در داخل لوح فشرده ارائه می‌شود.

- نقل مطالب این نشریه با ذکر مأخذ آزاد است.
- مقالات، منعکس‌کننده نظرات نویسندگان است و نظر رسمی نشریه و «خانه کتاب» نیست.
- هیأت تحریریه در ویرایش مطالب آزاد است.
- مطالبی که برای چاپ مناسب تشخیص داده نشود، پس فرستاده نخواهد شد.
- مقالات ارسال شده در نشریه‌ای دیگر چاپ نشده یا همزمان برای مجلات دیگر فرستاده نشده باشد.

از نویسندگان و مترجمان درخواست می‌شود به نکات زیر توجه فرمایند:

۱. هر مقاله از ۱۴ صفحه A4 تایپ شده بیشتر نشود.
۲. مقاله‌ها با نرم‌افزار واژه‌نگار Word XP و بالاتر تهیه و به پست الکترونیکی یا نشانی مجله ارسال شوند. ارسال مطالب دستنویس، (با خط خوانا) بلامانع است.
۳. مقاله‌ها دارای چکیده فارسی (حداکثر ۱۵۰ کلمه) به همراه کلیدواژه (حداکثر ۱۰ کلید واژه) باشند؛ چکیده انگلیسی اختیاری است.
۴. ارسال نسخه اصلی متون ترجمه، همراه با اطلاعات کامل کتاب‌شناختی ضروری است.
۵. جدول‌ها و نمودارها در صفحه‌ای جداگانه و همراه با شماره عنوان گویا تهیه شوند.
۶. اطلاعات مربوط به درجه علمی، زمینه‌های تخصصی و نیز نشانی پستی، پست الکترونیکی، تلفن و دورنگار نویسنده در صفحه‌ای جداگانه ارسال شود.
۷. چون شیوه نگارش فرهنگستان زبان و ادب فارسی ملاک و راهنمای دستور خط است، بهتر است نویسندگان محترم به منظور تسریع در کار این شیوه را اعمال فرمایند.
۸. برابر نام‌ها و اصطلاحات خاص یا توضیحات به صورت پی‌نوشت در انتهای مطلب آورده می‌شود.
۹. شیوه استناد به منابع (ارجاعات) در محل مربوطه در داخل پراکنش یا ذکر نام خانوادگی نویسنده، سال نشر نوشته مورد استناد، و صفحه مورد استناد، آورده می‌شود. مانند: (حزی، ۱۳۸۱، ص ۷۰). مشخصات کامل منابع در پایان در قالب مأخذ به صورت زیر آورده شوند:

کتاب:

حزی، عباس (۱۳۸۵). آیین نگارش علمی، تهران: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور. مقاله:

حزی، عباس (۱۳۷۵). «نظام چند سطحی و ذخیره و بازیابی رایانه‌ای». فصلنامه کتاب، دوره هفتم: ۳۷-۴۰.

اینترنت:

- Seaman, David (2003). Deep sharing: A case for the federated Digital Library. [On-Line] Available: <http://www.educause.edu/ir/library/pdf/erm0348.pdf> [Accessed 4 Sep. 2007].

فهرست مطالب

مقدمه

۲ • جامعه اطلاعاتی و علم‌سنجی .....

نشت

۴ • معیارهای کارشناسی در جمع‌آوری و حفاظت از مخطوطات .....

دیدگاه

۱۲ • آموزش روزنامه‌نگاری در ایران / دکتر سید وحید عقیلی .....

نگارگری کتاب‌های فارسی

۱۵ • تحلیل استنادی در ارزیابی پژوهش / سید ابراهیم عمرانی .....

۱۸ • نگهداری منابع دیداری - شنیداری: نوارهای مغناطیسی / گیتی کاوه .....

۲۶ • از انتخاب موضوع تا چاپ‌سیاری / مهدی محمدی .....

۳۲ • راهنمای تهیه و تدوین پیشنهاد پژوهش / دکتر نجلا حریری .....

۳۴ • ابر داده برای مدیریت و بازیابی اطلاعات / عبدالباقر امانی .....

۳۸ • کتابخانه الکترونیکی / یعقوب نوروزی .....

۴۲ • سنجش و ارزیابی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی / دکتر شکوه تفرشی .....

۴۶ • مهارت‌های گردآوری اطلاعات، ضرورت عصر حاضر / دکتر ایرج رداد .....

۵۰ • در ستایش کتاب / روح‌الله سلطانی .....

نگارگری کتاب‌های خارجی (حمید کشاورز)

۵۲ • یکپارچه‌سازی نظام‌های اطلاعات جغرافیایی در خدمات کتابخانه .....

۵۵ • بازاندیشی: حال و آینده کتابداری .....

مقاله

۶۰ • شکوفایی نخستین نشریات فارسی چاپ افغانستان / معین‌الدین محرابی .....

۷۴ • مروری بر وضعیت ایران در پایگاه‌های استنادی «مؤسسه اطلاعات علمی» / دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی .....

۹۲ • معادل‌گزینی، ترجمه و آشفتگی زبان فارسی در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی / دکتر حمیدرضا جمالی مهموشی .....

گزارش

۹۸ • پایه‌گذار دانش اطلاع‌رسانی در ایران / راحله یگانه .....

تازه‌های بازار نشر

۱۰۲ .....

رژیم

۱۰۴ • در ماهی که گذشت ... ..

چهارم

3 .....

## مروری بر وضع ایران در پایگاه‌های استنادی مؤسسه اطلاعات علمی

• دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی\*  
عضو هیئت علمی گروه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شاهد و  
مدیر گروه علم‌سنجی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

### چکیده

پایگاه‌های استنادی مؤسسه اطلاعات علمی، بخشی از مهم‌ترین ابزارهای ارزیابی وضع مدارک علمی نمایه‌سازی‌شده محسوب می‌شوند که با توجه به شاخص‌های کتاب‌سنجی، امکان انجام مطالعات علم‌سنجی را فراهم می‌کنند. مطالعه وضع کشورها در پایگاه آی. اس. آی نشان می‌دهد که ایران به لحاظ «تعداد مدارک علمی نمایه‌سازی‌شده» در جایگاه چهارم و به لحاظ «تعداد کل استنادها» در رتبه چهارم و ششم جهان قرار گرفته و در مقابل، از نظر «نسبت استناد به هر مدرک علمی»، رتبه صدوسی و ششم جهان را به خود اختصاص داده است. بررسی همین وضع در پایگاه دابلینو، او. اس. نشان‌دهنده آن است که تعداد مدارک علمی نمایه‌سازی‌شده ایران در سال ۲۰۰۸ نسبت به سال ۲۰۰۷ دارای ۴۹/۷۴ درصد رشد بوده است. همچنین، در طول سال‌های گذشته، «مقاله» و «مدارک علمی به زبان انگلیسی» همواره در میان انواع مدارک علمی نمایه‌شده ایران در پایگاه دابلینو، او. اس. دارای بیشترین سهم بوده است. از طرفی، پنج حوزه موضوعی «شیمی چندرشته‌ای»، «علم مواد چندرشته‌ای»، «مهندسی شیمی»، «پزشکی عمومی و داخلی» و «داروشناسی و داروسازی»، از جمله گروه‌هایی بوده‌اند که بیشترین تعداد مدارک علمی نمایه‌سازی‌شده ایران را در پایگاه دابلینو، او. اس. در اختیار داشته‌اند. در بین سازمان‌های کشور نیز دانشگاه‌های تهران، علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس، صنعتی شریف و علوم پزشکی شهید بهشتی، بیشترین سهم را در این پایگاه داشته‌اند. از طرفی، بررسی وضع نشریات نمایه‌سازی‌شده در پایگاه دابلینو، او. اس. نشان می‌دهد که در سال ۲۰۰۷، هفت نشریه ایرانی در این پایگاه حضور داشته است.

**کلیدواژه‌ها:** ایران، مؤسسه اطلاعات علمی، آی.اس.آی، ای.اس.آی، دابلینو، او.اس. و مدارک علمی.

Ketāb-e Māh-e  
**KOLLIYĀT**<sub>139</sub>

**Special Book Review on**  
**“Information, Communication and Knowledgeology”**  
**Vol.12, NO.7 (July, 2009)**

- Proficiency criterias in gathering and maintaining manuscripts
- Citatin analyse in evaluating researches/ Seyyed Ebrahim Emrani
- Maintaining audio – visual resources : magnetic tapes/ Giti Kave
- Chosing Subject to publishing/ Mehdi Mohammadi
- Metadata for information management and retrieval/ Abdolbagher Amani
- Integrating Geographic Information Systems into Library Services/ hamid keshavarz
- The flourishment of the first Persian periodicals published in Afghanistan ... / Moineddin Mehrabi,
- A review of Iran’s state in ISI citation databases/ Abdolreza Noroozi Chakoli, Ph.D
- Some issues on translating Library and Information Science (LIS) texts into Persian/ Hamid Reza Jamali Mahmuei, PhD

**List of published books in Jun. 2009**  
**(CD-ROM)**